

Насоки за оценката на достоверността – преглед

СТЪПКИ ПРИ АНАЛИЗА

ОБЯСНЕНИЕ

Подготовка на личното интервю с кандидата

1	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА РЕШАВАЩИЯ ОРГАН ДА ПРЕДОСТАВИ ИНФОРМАЦИЯ И НАСОКИ	☐	Преди личното интервю решаващият орган трябва да предостави на кандидата информация относно задължението му да обоснове молбата си и насоки как да изпълни задължението си. Това задължение важи по време на целия процес.
2	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА РЕШАВАЩИЯ ОРГАН ДА СЪБЕРЕ ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА КАНДИДАТА	☐	Информацията за основни данни (възраст, пол, гражданство, етнически произход, физическо/психично здраве, образование, социален статус, вероизповедание, градски или селски произход, роднини др.) може да се събере устно или писмено с помощта на преводач, когато е нужно. Задават се въпроси като: „Защо търсите международна закрила?“, но не се задълбава в подробности по молбата.
3	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВЗЕМАЩИЯ РЕШЕНИЯТА (ВР) ДА СЕ ПОДГОТВИ ЗА ИНТЕРВЮТО	☐	ВР се запознава с фактите по молбата, проучва обща и конкретна информация за страната на произход, събира информация по конкретни аспекти на молбата, разглежда личното и общото положение на кандидата, разглежда молби, подадени от членове на семейството и подготвя въпросите за интервюто.

По време на личното интервю

4	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВР ДА ПРЕДОСТАВИ ИНФОРМАЦИЯ И НАСОКИ	☐	В самото начало на личното интервю ВР предоставя на кандидата информация относно задължението му да обоснове молбата и му дава насоки как да го направи.
5	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВР ДА НАСОЧВА КАНДИДАТА, КАТО МУ ЗАДАВА ПОДХОДЯЩИ ВЪПРОСИ	☐	ВР използва подходящи въпроси, по време на интервюто запазва безпристрастно и обективно отношение както във вербалната, така и в невербалната комуникация.
6	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВР ДА ВЗЕМЕ ПРЕДВИД ЛИЧНОТО И ОБЩОТО ПОЛОЖЕНИЕ	☐	ВР взема предвид възрастта, пола, културната среда и етническия произход, образованието, социалния статус, сексуалната ориентация и/или половата идентичност при начина на формулиране на въпросите към кандидата, анализа и тълкуването на отговорите и подбора на следващите въпроси.
7	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВР ДА СЪБЕРЕ ОТНОСИМА КЪМ МОЛБАТА ИНФОРМАЦИЯ	☐	В зависимост от необходимото, ВР използва всички налични способности, за да събере всички относими към молбата доказателства, включително подкрепящи такива.
8	ЗАДЪЛЖЕНИЕ НА ВР ДА ДАДЕ НА КАНДИДАТА ВЪЗМОЖНОСТ ДА КОМЕНТИРА И ИЗЯСНИ ЕВЕНТУАЛНИ НЕБЛАГОПРИЯТНИ КОНСТАТАЦИИ ОТ ОЦЕНКАТА	☐	ВР дава възможност на кандидата да изясни всякакви очевидно липсващи подробности, пропуски, противоречия и неправдоподобни елементи. В хода на цялото производство до вземане на решението кандидатът трябва да има възможност да коментира евентуални неблагоприятни констатации от оценката. ВР дава на кандидата разумна възможност и подходящо време да изпълни задължението си за обосноваване на молбата.

След личното интервю: Оценка на твърденията на кандидата и на други доказателства

9	ОЦЕНЯВА СЕ ДОСТОВЕРНОСТТА НА ВСЕКИ СЪЩЕСТВЕН ФАКТ	☐	При оценяване на достоверността на всеки съществен факт ВР прилага показатели за достоверност в светлината на личното и общото положение на кандидата и факторите, засягащи тълкуването на информацията.
10	ОПРЕДЕЛЯ СЕ КОЙ СЪЩЕСТВЕН ФАКТ ДА СЕ ПРИЕМЕ	☐	До вземане на окончателното решение кандидатът може да представя на ВР и други доказателства, които да се разгледат, или да се договори с него, че появили се в следствие доказателства ще може да се включат в решението. ВР трябва да реши кои съществени факти да приеме, кои да отхвърли и при кои факти остават елементи на съмнение.
11	ПРЕЦЕНЯВА СЕ ДАЛИ ДА СЕ ПРИЛОЖИ ПРИНЦИПЪТ НА СЪМНЕНИЕТО В ПОЛЗА НА КАНДИДАТА КЪМ ОНЕЗИ ФАКТИ, ЗА КОИТО НЯМА ПОДКРЕПАЩИ ДОКУМЕНТИ ИЛИ ДРУГИ ДОКАЗАТЕЛСТВА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ИНФОРМАЦИЯ ЗА СТРАНАТА НА ПРОИЗХОД, ИЛИ Е ОСТАНАЛО НЯКАКВО СЪМНЕНИЕ.	☐	Когато твърденията като цяло са последователни, правдоподобни и в съответствие с информацията за страната на произход, следва да се приложи принципът на съмнението в полза на кандидата към онези факти, за които няма подкрепящи документи или други доказателства, включително информация за страната на произход, или е останало някакво съмнение.
12	ИЗБРОЯВАТ СЕ ВСИЧКИ ПРИЕТИ И ОТХВЪРЛЕНИ СЪЩЕСТВЕНИ ФАКТИ	☐	Приетите съществени факти представляват основата за анализа, който ще извърши на втория етап, когато се определя дали кандидатът има основателен страх от сериозно посегателство или е застрашен от такова.

Оценка на достоверността – цел и принципи

Вземашите решенията нямат неограничена свобода при оценяването на достоверността: те трябва да съблюдават основните права и принципи в ЕС, както и принципите в административното право на ЕС. Вземашите решенията трябва да работят в сътрудничество с кандидата [чл.4(1) от Квалификационната директива], да оценяват молбата индивидуално, като вземат предвид някои конкретни фактори [чл.4(3) от Квалификационната директива] и да приемат неподкрепени факти при определени условия [чл.4(5) от Квалификационна директива]. Молбите трябва да се разглеждат и решенията по тях да се вземат индивидуално, обективно и безпристрастно [чл.8(2) от Директива относно производството] с познаване на относимите правни стандарти за убежището и бежанците [чл.8(2)(в) от Директива относно производството], включително съдебната практика на Съда на Европейския съюз, стандартите в ЕКПЧ и тези на Комисията против изтезанията, както и насоките на ВКБООН.

ПРИНЦИПИ И СТАНДАРТИ	КОМЕНТАРИ	☒
СПОДЕЛЕНО ЗАДЪЛЖЕНИЕ	Кандидатът е този, който по принцип има задължението да излага твърдения и да представя документи или други доказателства в подкрепа на молбата. Вземашият решенията обаче има задължението да си сътрудничи с кандидата за събиране на нужната информация. Задължението за обосноваване на молбата е споделено.	☐
ИНДИВИДУАЛНА ОЦЕНКА	Оценката на достоверността трябва да се извършва за всеки кандидат отделно, като се отчита личното и общото му положение.	☐
ОБЕКТИВНА И БЕЗПРИСТРАСТНА ОЦЕНКА	Производството за предоставянето на международна закрила не е от състезателен тип. Достоверността трябва да се оценява обективно и безпристрастно. ВР трябва да осъзнава, че неговите предразсъдъци и възгледи, емоционално и физическо състояние могат да повлияят на обективността на оценката му, и е нужно да полага усилия да сведе до минимум това въздействие.	☐
ОЦЕНКА ОСНОВАНА НА ДОКАЗАТЕЛСТВАТА	Независимо дали приема или отхвърля даден факт, ВР трябва да може да обоснове решението си с доказателства. Неблагоприятните констатации за оценката на достоверността не бива да почиват на неоснователни допускания, субективни спекулации, догадки, стереотипи, интуиция или вътрешно чувство.	☐
НАСОЧЕНОСТ КЪМ СЪЩЕСТВЕНИТЕ ФАКТИ	Съществените факти са тези, които са в сърцевината на молбата. Периферните не са. Оценката на достоверността трябва да е насочена към съществените факти, които са най-важни при решението по молбата. Неблагоприятните констатации за оценката на достоверността трябва да са по същество, а не да са свързани с маловажни аспекти.	☐
ВЪЗМОЖНОСТ ЗА КОМЕНТАРИ ПО НЕБЛАГОПРИЯТНИ КОНСТАТАЦИИ	Всеки кандидат има правото да бъде изслушан [чл.41 от Хартата на ЕС]. Това включва правото на пояснения или коментари по факти, за чиято достоверност ВР има съмнения. ВР трябва да даде на кандидата разумна възможност да вземе отношение по всякакви въпроси, които може да имат неблагоприятни последици за оценката на достоверността.	☐
ОЦЕНКА НА БАЗАТА НА ВСИЧКИ ДОКАЗАТЕЛСТВА	Оценката на достоверността трябва да се основава на цялата налична относима информация, предоставена от кандидата и събрана от ВР, включително допълнителни обяснения по привидни противоречия, пропуски, неясноти или неправдоподобни факти, представени от кандидата. ВР не трябва да си прави изводи за достоверността на отделните съществени факти без връзка с останалите.	☐
ВНИМАТЕЛНО И ОБСТОЙНО РАЗГЛЕЖДАНЕ	Тъй като в решенията може да има въпроси на живот и смърт, всеки случай заслужава внимателно и обстойно разглеждане на цялата налична информация. Кандидатът трябва да има възможност да представи случая си в пълнота; трябва да се преценят всички представени доказателства; решенията трябва да се основават на цялата налична информация; ВР трябва да разреши всички съмнения.	☐
ПРИНЦИП НА СЪМНЕНИЕТО В ПОЛЗА НА КАНДИДАТА	Тъй като в решенията може да има въпроси на живот и смърт и тъй като, въпреки че и кандидатът и ВР са направили всичко възможно, за да съберат доказателства в подкрепа на съществените факти, може да са останали известни съмнения по някои факти, често се налага да се прецени дали да не се приложи принципът на съмнението в полза на кандидата.	☐
ЯСНИ КОНСТАТАЦИИ И СТРУКТУРИРАН ПОДХОД	При оценката на достоверността се определя кои факти да се приемат и след това да се преценят при анализа на основателния страх от преследване/реален риск от сериозно посегателство. Принципът на съмнението в полза на кандидата позволява на ВР да стигне до ясно заключение дали да приеме, или да отхвърли съществени факти, при които още има някакво съмнение. Структурираният подход помага за точното прилагане на съответните стандарти.	☐

Събиране на фактите: задължението на кандидата да обоснове молбата си

“Чл.4(1) от Квалификационната директива (КД) гласи: „Държавите членки **могат** да преценят, че е задължение на молителя да представи **във възможно най-кратък срок** всички необходими елементи в подкрепа на своята молба за международна закрила.“

Чл.4(2)от КД изброява относимите **елементи**, необходими в подкрепа на молбата, които се състоят от всички „**декларации на молителя и от всички документи, с които разполага молителят**“.”

Чл.4(5)(а) изисква кандидатът да положи **всички реални усилия** да обоснове своята молба.

Чл.4(5)(б) изисква „**задоволително обяснение за липсата на останалите относими елементи**“.

ЗАДЪЛЖЕНИЕТО НА КАНДИДАТА „ПО ПРИНЦИП“ ДА ОДОБСНОВЕ МОЛБАТА СИ

ЗАДЪЛЖЕНИЕ	ОБЯСНЕНИЕ	ЕЛЕМЕНТИ
☒ <p>1. ДА ПОЛОЖИ ВСИЧКИ УСИЛИЯ</p>	☐ <p>Доказателствата може да са в устна форма или документи. Те включват декларираното от кандидата и други устни доказателства от експерти, членове на семейството и други свидетели. Доказателствата може да бъдат документи: писмени, графични, цифрови, визуални материали, информация за страната на произход, веществени доказателства (физически предмети, белези по тялото) и аудио/ визуални записи. Доказателствата включват всичко, което насочва към, потвърждава, подкрепя или е свързано с относимите факти по случая.</p>	☒ <p>Възраст</p>
<p>↓</p> ☐ <p>2. ДА ПРЕДСТАВИ НАПРАВЕНИ ДЕКЛАРАЦИИ И ВСИЧКИ ДОКУМЕНТИ, С КОИТО РАЗПОЛАГА</p>	☐ <p>Задължението на кандидата да обоснове молбата си не предполага задължението да осигури документи или други доказателства за всеки представен относим факт. Декларациите на кандидата представляват доказателства и сами по себе могат да обосноват молбата. Твърденията за някои факти не могат да бъдат подкрепени с документи или други доказателства.</p> <p>ВР не трябва да има прекомерни очаквания за документите или други доказателства, с които кандидатът да разполага и/или да има разумна възможност да осигури. При оценката на „всички реални усилия“ трябва да се отчете личното и общото положение на кандидата, включително средствата, с които разполага, за да се сдобие с документи или други доказателства.</p>	☐ <p>Пол</p>
<p>↓</p> ☐ <p>3. ДА ОБОСНОВЕ МОЛБАТА СИ ВЪВ ВЪЗМОЖНО НАЙ-КРАТЪК СРОК</p>	☐ <p>Възможно е от кандидата да се изиска или самият той да желае да представи допълнителни относими декларации или други доказателства, след като започне оценяването. Тълкуването на понятието „във възможно най-кратък срок“ трябва да се основава на разбиране на личното и общото положение на кандидата, което може да възпрепятства разкриването на информация и да влияе на осигуряването на подкрепящи документи и други доказателства. Тук се имат предвид и обстоятелства в информацията за страната на произход.</p>	☐ <p>Самоличност, гражданство/а, етнически произход</p>
<p>↓</p> ☐ <p>4. ДА ДАДЕ ЗАДОВОЛИТЕЛНО ОБЯСНЕНИЕ ЗА ЛИПСАТА НА ОСТАНАЛИТЕ ОТНОСИМИ ЕЛЕМЕНТИ</p>	☐ <p>ВР трябва да проявява гъвкавост по отношение на сроковете и да ги тълкува отнесени към момента, когато кандидатът е уведомен на разбираем за него език за задължението му да обоснове молбата си. ВР трябва да е наясно, че представянето и събирането на информация и други доказателства, както и оценката на тази информация не е линеен процес и може да изисква допълнителна информация във връзка с относимите факти.</p>	☐ <p>Страна на произход или място на обичайно пребиваване</p>
		☐ <p>Членове на семейството</p>
		☐ <p>Образование</p>
		☐ <p>Социален статус</p>
		☐ <p>Градски/Селски произход</p>
		☐ <p>Вероизповедание</p>
		☐ <p>Документи</p>
		☐ <p>Физическо/ психично здраве</p>
		☐ <p>Предходни молби за международна закрила</p>
		☐ <p>Причини за подаване на молба за международна закрила</p>

Събиране на фактите: задължението на вземащия решенията да сътрудничи

В член 4 (1) на Квалификационната директива на ЕС се посочва, че: „Държавата-членка следва да оцени, в сътрудничество с молителя, елементите, свързани с молбата.“

Съдът на Европейския съюз обяснява, че „по принцип молителят е този, който следва да представи всички елементи в подкрепа на молбата си, което обаче не изключва задължението на държавата членка да си сътрудничи с молителя на етапа на установяване на елементите, свързани със съответната молба.“

ЗАДЪЛЖЕНИЕТО НА ВЗЕМАЩИЯ РЕШЕНИЯТА ДА СЪТРУДНИЧИ

ЗАДЪЛЖЕНИЕ	☒ ОБЯСНЕНИЕ
1. ВР ПРЕДОСТАВЯ ИНФОРМАЦИЯ И НАСОКИ НА КАНДИДАТА	☐ Не може да се очаква от кандидата да знае, че има задължението да обоснове молбата си, как да изпълни това задължение и какви факти и видове документи или други доказателства може да са относими. ВР уведомява кандидата на разбираем за него език и начин относно това, което е нужно за обосноваване на молбата. ВР кани кандидата да представи доказателства, които може разумно да се осигурят в подкрепа на съществените факти, и го информира относно срока и наличните на кандидата средства за представяне на всички изисквани елементи. Тази информация трябва да се предостави на кандидата своевременно, за да може да изпълни задължението си.
2. ВР ПРЕДОСТАВЯ НАСОКИ, КАТО ЗАДАВА ПОДХОДЯЩИ ВЪПРОСИ ПО ВРЕМЕ НА ИНТЕРВЮТО	☐ ВР насочва кандидата във връзка със събирането на цялата информация, свързана със съществените факти по молбата му. ВР използва въпроси от отворен и затворен тип и такива за извличане на информация, като същевременно дава възможност на кандидата да обоснове молбата си. През цялото интервю интервюистът е безпристрастен и обективен и във вербалната, и в невербалната комуникация. Задаваните въпроси трябва да се съобразени с личното и общото положение на кандидата. Водещият принцип винаги трябва да бъде съблюдаването на стандартите за оценка на достоверността и на човешкото достойнство на кандидата.
3. ВР ДАВА НА КАНДИДАТА ВЪЗМОЖНОСТ ДА ОБЯСНИ ЕВЕНТУАЛНИ ОТРИЦАТЕЛНИ КОНСТАТАЦИИ ОТ ОЦЕНКАТА	☐ До вземане на окончателното решение кандидатът трябва да има възможност да поясни евентуални неблагоприятни констатации от оценката. В хода на интервюто ВР установява привидни противоречия, несъответствия, пропуски и неправдоподобни елементи и ги представя на вниманието на кандидата. Може да се наложи ВР да насрочи друго интервю или да осигури на кандидата друг способ за предоставяне на обяснения. Когато се дадат обяснения, те трябва да се вземат предвид при определяне на окончателното решение по молбата.
4. ВР СЪБИРА САМОСТОЯТЕЛНО ДОКАЗАТЕЛСТВА, СВЪРЗАНИ С МОЛБАТА	☐ Тъй като може да се очаква кандидатът да има затруднения при осигуряването на документи и други доказателства в подкрепа на декларираното от него, ВР самостоятелно събира доказателства и друга информация, свързана с представените от кандидата съществени факти, включително, когато е нужно, доказателства в подкрепа на тези факти.
4.1 ИНФОРМАЦИЯ ЗА СТРАНАТА НА ПРОИЗХОД И ДРУГИ ДОКАЗАТЕЛСТВА	☐ ВР осигурява самостоятелно обща и конкретна информация за страната на произход и други доказателства. Информацията за страната на произход трябва да е относима, точна, обективна, безпристрастна и актуална към съответния период. ВР оценява декларациите на кандидата и другите доказателства в светлината на общоизвестното за положението в страната на произход или мястото на обичайно пребиваване, както и всякакви конкретни доказателства, които потвърждават или подкрепят посочените факти, а не само такива, които ги опровергават.
4.2 ПРИНЦИП НА ОБСТОИНИЯ ПРЕГЛЕД	☐ ВР оценява всички материали, събрани в подкрепа на молбата, като взема предвид личното и общото положение на кандидата. ВР разглежда и самостоятелно събраните материали. ВР има задължението да разсее всякакви съмнения относно тази информация.

– фактори, които да се вземат предвид

ФАКТОРИ, КОИТО ВЛИЯТ НА КАНДИДАТА

Оценката на достоверността трябва да е съобразена с определени правни принципи и стандарти. Когато се оценява достоверността, е нужно да се вземе предвид цялостното лично и общо положение на кандидата. То обхваща елементи от лично естество (възраст, гражданство, етнически произход, сексуална ориентация и/или полова идентичност, образование, социален статус, вероизповедание, културна среда и градски/селски произход, душевно състояние и физическо здраве); преживявания в миналото и настоящето, свързани с лошо отнасяне, мъчения, преследване, посегателства или други сериозни нарушения на правата на човека; както и законодателния, институционалния, политическия, социалния, религиозния, културния контекст в страната на произход или мястото на обичайно пребиваване, положението с правата на човека, нивото на насилие и осигурената от държавата закрила. ВР трябва да съумее да премине отвъд различни препятствия, свързани с географски, културни, социално-икономически, образователни и религиозни аспекти, както и характеристиките на половете и различните лични преживявания.

ОГРАНИЧЕНИЯ И ВАРИАЦИИ ПРИ ЧОВЕШКАТА ПАМЕТ	ОБЯСНЕНИЕ
РЕКОНСТРУКЦИЯ	ВР трябва да разбира, че хората се различават съществено по отношение на способността си да регистрират и съхраняват спомени и да ги извикват в паметта си. Словесната и слуховата информация не се запечатва като точно копие на преживяното, а се реконструира под формата на словесен разказ към момента на извикване на събитието в паметта. Никога няма две еднакви формулировки; неизбежни са известни противоречия. Спомените се променят с времето, понякога съществено, и се влошават, тъй като се забравят подробности. Едни спомени може да избледнеят, други – да се изкривят, а трети – да станат още по-ярки. Ако се правят репетиции (да се говори за събитията), едни спомени може да избледнеят, други да се изкривят, а трети – да станат още по-ярки.
СПОМЕНИ ЗА ФАКТИ, ДАТИ И ПРЕДМЕТИ	По отношение на дати, часове, честота, продължителност и последователност; лични имена; дословно възпроизвеждане на словесен обмен; периферна информация и вида на обикновени предмети спомените може да се окажат ненадеждни или извикването им в паметта – невъзможно. Реконструирането при извикването на спомените почти винаги става чрез заключения, преценки и догадки и рядко е точно.
ЕМОЦИИ И ЗАПОМНЯНЕ	Силните емоции може да нарушат кодирането на спомените. Извикването в съзнанието на автобиографични спомени се влияе от настроението.
РАЗКАЗВАНЕ	Контекстът, в който спомените се извикват в паметта, направлява реконструкцията им. На паметта влияят въпросът за извличане на информация (от отворен или затворен тип), както и начинът на задаването му. Спомените са податливи на внушения, което е още по-силно, когато интервюираното лице е стресирано, с ниско самочувствие или възприема интервюиста като човек с критична или отрицателна нагласа. Има различия по отношение на представянето на информация в зависимост дали се дава устно в хода на интервюто, или чрез попълване на формуляр.
ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ТРАВМАТА ВЪРХУ ПАМЕТА И ПОВЕДЕНИЕТО	Хората, преживели травматични събития, често показват симптоми на избягването ; те избягват да мислят и да говорят за събитието. Може да проявяват дисоциация към момента на травматичното събитие или при извикване на спомена за него; не могат да си спомнят някои или всички аспекти на травмата, тъй като събитието (или част от него) първоначално не е било кодирано. Може да проявяват емоционално вцепенение и да се дистанцират емоционално от разказваните факти. Може да си спомнят само сетивни впечатления (емоции, усещания, звукове, миризми) или ретроспективни моменти. Имат склонността да си помнят основни подробности , към които е било насочено вниманието им, за сметка на незначителни подробности. Задържането може да се отрази на способността им да регистрират и да извикват в паметта си определени подробности от събитието. Възможно е да разчитат по-скоро на общи знания (схематична памет) за ситуацията, а не на това да извикват в паметта си конкретни болезнени събития.
СТРАХ И ЛИПСА НА ДОВЕРИЕ	Кандидатите може да нямат доверие на властите или на преводачите. Възможно е някои искрено да вярват, че тези, които са ги преследвали, се ползват с широки мрежи в други страни, включително в страната на убежище. Освен това, може да не желаят да разкрият дадени относими факти поради страх да не застрашат живота на роднини, приятели или съмишленици. Кандидати, при които страхът е свързан с половото самоопределяне, сексуално и свързано с пола насилие, сексуална ориентация и полова идентичност или трафик, може да се страхуват от отмъщение от общността и/или трафикантите. Кандидатите може да се страхуват от отмъщение от агентите, които са уредили пътуването им до съответната страна и влизането в нея.
КУЛТУРНА СРЕДА И ОБИЧАИ	Разнообразието в културната среда влияе на общуването. Разбирането и тълкуването на всяка информация е обусловено от културната среда. На представянето и тълкуването на информацията може да влияят различните културни среди. Ако не се отчита относителността в различните култури на думите, понятията и схващанията , е възможно да се стигне до недоразумения и погрешни оценки на достоверността. Понятията за време, време, разстояния и местонахождения може да са относителни от гледна точка на културата. Възможно е понятията за време да се различават от използваните в западния свят; събитията да се запомнят чрез отнасянето им към сезони, религиозни празници, фестивали и др.; датите на рождени дни и годишнини да не са важни в някои култури. Културната среда и нормите в страната на кандидата може да се отразят на начина на разказване, напр. една жена може да е живяла в уединение, да е общувала съвсем малко с непознати или представители на властите или да е свикнала мъже да говорят от нейно име.
ОБРАЗОВАНИЕ	Нивото на формално образование на кандидата може да влияе на способността му да формулира причините за молбата си; да отговаря на въпроси, включително на такива за общи знания в областта на историята, географията, политиката, социално-икономическото положение; както и разбирането му за контекста на дадени събития.

– фактори, които да се вземат предвид

ФАКТОРИ, КОИТО ВЛИЯТ НА КАНДИДАТА (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

ПОЛ	<p>Полът определя идентичността, статуса, ролята, отговорностите и надмощието сред членовете на всяко общество. Специфичните за пола роли са обусловени от социални фактори; характеризират се с различия между и вътре в обществата и културите, както и различия според възрастта, вероизповеданието, етническия и социалния произход; развиват се при настъпили промени. Специфичните за пола роли влияят на нагласите, поведението, ролята и дейностите на мъжете и жените; при тях обикновено има неравенство и дисбаланс във властовото надмощие. Специфичните за пола роли се отразяват на преживяното от мъжете и жените преследване и сериозни посегателства, както и на молбите им за международна закрила. ВР трябва да оцени разказаното в контекста на пола на кандидата в съчетание с неговата възраст, култура, вероизповедание, семейство и социално-икономически статус, както и да се въздържа от заключения на основата на стереотипни, повърхностни, погрешни или неподходящи възприятия за пола.</p>
СЕКСУАЛНА ОРИЕНТАЦИЯ И/ИЛИ ПОЛОВА ИДЕНТИЧНОСТ	<p>Възможно е някои кандидати от групата на ЛГБТ да е трябвало да прикрият своята сексуална ориентация и/или полова принадлежност, за да избегнат лошо отнасяне, което да доведе до чувства на себеотрицание, печал, срам, изолация, омраза към себе си и психологически вреди; такива лица може първоначално да не разкрият истинските основания за молбата. Вероятно е да са преживели лошо отнасяне, дискриминация, тормоз и маргинализация, за които да им е трудно да говорят поради приписваните на половете норми. В резултат от приемането на своята сексуална ориентация и/или полова идентичност такива кандидати може да променят основанията в молбата в хода на процеса. Преживяванията на тези лица се влияят от тяхната културна, икономическа, семейна, политическа, религиозна и социална среда; това се отразява на начина, по който изразяват своята сексуална ориентация и/или полова идентичност. ВР не трябва да основава оценката си на достоверността на повърхностно разбиране за преживяното от тези кандидати или на погрешни/стереотипни допускания.</p>
СТИГМА И СРАМ	<p>Стигмата, срамът, страхът от отхвърляне от семейството и общността може да блокират разкриването на информация. Преживяните основано на пола насилие често се смятат за морално отговорни за деянието, което е неприемливо и срамно от гледна точка на културните норми на общността. Възможно е такива хора да са травмирани, да се самообвиняват, да се срамуват, да имат загуба и изкривяване на спомените. Със стигмата може да се обясни и липсата на документи или други доказателства, напр. доклади за инцидента, информация за страната на произход.</p>
ДРУГИ ФАКТОРИ	<p>Възраст, социален статус, професия, вероизповедание и убеждения, селски или градски произход и др.</p>

ФАКТОРИ, КОИТО ВЛИЯТ НА ВЗЕМАЩИЯ РЕШЕНИЯТА

<p>Принципът за обективност и безпристрастност изисква подход към достоверността, при който субективността да е сведена до минимум. ВР трябва да знае, че субективност може да се прояви в следното:</p>	
МИСЛОВЕН ПРОЦЕС ПРИ ВР	<p>Ако ВР е стигнал до заключението, е по-вероятно да вярва на доказателствата в подкрепа на заключението, дори и да са неубедителни. Понятието, познато като ефект на ореола, е склонността на ВР или да вярва на всичко, или да не вярва на нищо. Ефектът на ореола засилва относителната тежест на първоначалните впечатления, при което следващата информация може да се приеме като неотнормима към случая.</p>
ЛИЧНО И ОБЩО ПОЛОЖЕНИЕ НА ВР	<p>ВР не би трябвало да подхожда към оценката на достоверността от позицията на собственото си положение и житейски опит („Как бих постъпил аз или някой, когото познавам, в тази ситуация?“). ВР трябва да осъзнава влиянието на образованието си и да не се поддава на собствените си възгледи за това какво е правдоподобно и какво не е. ВР следва да си дава сметка за вероятността да вярва на определени твърдения заради това, че са свързани логически или отговарят на неговите убеждения.</p>
ДУШЕВНО СЪСТОЯНИЕ НА ВР	<p>ВР не трябва да подхожда със скептицизъм или нагласа за отрицания, което може да внесе предубеденост и изкривявания в оценката на достоверността. ВР не трябва да се поддава на раздразнение, когато преценява, че кандидатът е излъгал. Осъзнаването и разбирането са противоотровата на субективността.</p>
ПОЛИТИЧЕСКА, ОБЩЕСТВЕНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА СРЕДА НА ВР	<p>ВР трябва да си дава сметка за отражението на нагласите в обществото, политиката и институциите за предотвратяване на незаконната имиграция върху мисленето и отношението му. Той следва да не забравя, че обективният подход е закрилата, и да поддържа съблюдуването на основните права.</p>
ПОВТОРЯЕМОСТ НА ЗАДАЧАТА	<p>Поради повторяемостта в изпълнението на задачата ВР може да е склонен да категоризира молбите в типични профили със съпътстващите ги допускания за достоверност.</p>
ЗАКОРАВЯВАНЕ СПРЯМО РАЗГЛЕЖДАНЕТО НА СЛУЧАИ, УМОРА ОТ ОЦЕНКИ НА ДОСТОВЕРНОСТТА, ЕМОЦИОНАЛНО ДИСТАНЦИРАНЕ, СТРЕС И КОСВЕНА ТРАВМА	<p>Постоянното изслушване на разкази за мъчения, насилие или нечовешко и унижително отнасяне може да има психологически поражения сред вземащите решенията. Недоверието е стратегия за справяне, която може да е пагубна за обективността и безпристрастността. Вероятно е емоционалното дистанциране да се преобразува в недоверие и нежелание да се прояви разбиране към историята на кандидата.</p>

Показатели за достоверност

Оценката на достоверността е свързана с процеса на събиране на относима информация от кандидата; разглеждането ѝ в светлината на цялата налична на ВР информация; и преценката за това дали и кои от декларациите на кандидата и други доказателства, свързани със съществени елементи по молбата, могат да се приемат. Приетите факти може впоследствие да се вземат предвид при анализа на основателния страх от преследване и действителния риск от сериозни посегателства.

Молбите трябва да се разглеждат и решенията трябва да се вземат индивидуално, обективно и безпристрастно. Няма обаче безпогрешен и напълно обективен способ за оценяване на достоверността на представените от кандидата съществени факти. Необходимо е да се използват показатели за достоверност, за да се сведе до минимум субективността. Нито един от показателите не може със сигурност да определи достоверност или липса на достоверност. ВР трябва да не забравя, че в основата на всеки показател има допусканията, които може да се окажат неприложими и/или ненадеждни поради факторите и обстоятелствата по съответната молба. (вижте „Фактори, които влияят на оценката на достоверността“).

ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ДОСТОВЕРНОСТ	ОБЯСНЕНИЕ
ДОСТАТЪЧНОСТ НА ПОДРОБНОСТИТЕ И КОНКРЕТНОСТ	ВР трябва да прецени дали степента и естеството на представените от кандидата подробности са разумни и показателни за истинско лично преживяване на човек в личното и общо положение на кандидата (възраст, пол, регион на произход, образование и др.).
ВЪТРЕШНА ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТ	„Вътрешната последователност“ е свързана с последователността в изложеното при интервюто или в писмените или устните декларации на кандидата или съответствието между декларираното и документите или другите доказателства, представени от кандидата. Необходимо е да няма несъответствия, противоречия и разминавания в информацията.
СЪОТВЕТСТВИЕ МЕЖДУ ДЕКЛАРИРАНОТО ОТ КАНДИДАТА И ИНФОРМАЦИЯТА, ПРЕДСТАВЕНА ОТ ЧЛЕНОВЕ НА СЕМЕЙСТВОТО ИЛИ СВИДЕТЕЛИ	Съответствието между изложените от кандидата факти и декларации, направени от лица на негова издръжка, други членове на семейството или роднини, може да се разглежда като показател за достоверност.
СЪОТВЕТСТВИЕ МЕЖДУ ДЕКЛАРИРАНОТО ОТ КАНДИДАТА И НАЛИЧНАТА КОНКРЕТНА И ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ, ВКЛ. ЗА СТРАНАТА НА ПРОИЗХОД	ВР трябва да оцени достоверността на изложените от кандидата съществени факти на фона на общоизвестното за положението в страната на произход или мястото на обичайно пребиваване; точната, независима и актуална към съответния период информация за страната на произход; наличната конкретна информация; или други експертни доказателства (медицински, антропологични, езикови анализи, доклади за проверка на документите).
ПРАВДОПОДОБНОСТ	„Правдоподобността“ се отнася до това, което изглежда разумно, възможно или вероятно. ВР трябва да внимава констатациите му за достоверността да не се основават на субективни допускания, предубеждения, догадки и спекулации, а на независими, обективни, надеждни и актуални към съответния период доказателства.

Структуриран подход към оценката на достоверността

Процесът на предоставяне на международна закрила се провежда на два етапа. На първия етап се събира относима информация, набелязват се съществените факти и се определя дали и кои от представените от кандидата твърдения и други доказателства могат да се приемат. На втория етап се извършва анализ на основателния страх от преследване и на действителния риск от сериозно посегателство.

СТЪПКИ	ОБЯСНЕНИЕ	☒
ПЪРВИ ЕТАП: Оценяване на достоверността на направените от кандидата декларации и други доказателства		
Заб.: Трябва да се осигури възможност за коментари по евентуални неблагоприятни констатации до вземане на решението.		
СТЪПКА 1: СЪБИРА СЕ ЦЯЛАТА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ОБОСНОВАВАНЕ НА МОЛБАТА	Всички твърдения и други доказателства в подкрепа на молбата трябва да се събират както от кандидата, така и от ВР. Свързаните с молбата доказателства могат да се представят от кандидата или да се събират от ВР до вземане на решението. Тъй като е възможно кандидатът да не е запознат с основанията за международна закрила, фактите по молбата трябва да се разглеждат по-общо.	☐
↓		
СТЪПКА 2: ОПРЕДЕЛЯТ СЕ СЪЩЕСТВЕНИТЕ ФАКТИ	След като е събрал всички факти по случая, ВР определя кои от тях може да са свързани с основанията за закрила. Решенията за предоставяне на международна закрила се вземат, като се оценят съществените факти по молбата. Съществените факти представляват същината на молбата и трябва да са ясно определени.	☐
↓		
СТЪПКА 3: ОЦЕНЯВА СЕ ДОСТОВЕРНОСТТА НА ВСЕКИ СЪЩЕСТВЕН ФАКТ	При оценяване на достоверността на всеки съществен факт ВР прилага подобаващо показателите за достоверност в светлината на личното и общото положение на кандидата и на факторите, които може да повлияят на тълкуването му на информацията.	☐
↓		
СТЪПКА 4: ОПРЕДЕЛЯ СЕ КОИ СЪЩЕСТВЕНИ ФАКТИ СА		
↓	↓	↓
❶ Приети съществени факти Приетите факти са без противоречия, достатъчно подробни и правдоподобни, независимо дали са подкрепени или не с документи или други доказателства.	❷ Отхвърлени съществени факти Отхвърлените факти не са достатъчно подробни, съдържат противоречия и са неправдоподобни.	❸ Несигурни съществени факти Несигурните факти не са подкрепени с документи или други доказателства или са факти, при което е останало някакво съмнение.
		☐
		↓
СТЪПКА 5: ПРЕЦЕНЯВА СЕ ДАЛИ ДА СЕ ПРИЛОЖИ ПРИНЦИПЪТ НА СЪМНЕНИЕТО В ПОЛЗА НА КАНДИДАТА КЪМ ФАКТИ, ПРИ КОИТО СА ОСТАНАЛИ СЪМНЕНИЯ	ВР преценява дали да приложи принципа на съмнението в полза на кандидата към всички други съществени факти, при които е останало някакво съмнение, когато направените декларации като цяло са последователни, правдоподобни и в съответствие с информацията за страната на произход, а представените от кандидата пояснения във връзка с привидни противоречия, разминавания, пропуски и неправдоподобни елементи са разумни.	☐
↓		
ПИСМЕНО РЕШЕНИЕ: ПОСОЧВА СЕ ЯСНО КОИ ФАКТИ СЕ ПРИЕМАТ И КОИ СЕ ОТХВЪРЛЯТ, ПОСОЧВАТ СЕ ПРИЧИНИТЕ	ВР набелязва всички приети съществени факти, които още се вземат предвид на втория етап – анализа на основателния страх и действителния риск от сериозно посегателство. Това са съществените факти, приети при стъпка 5, след като е приложен принципът на съмнението в полза на кандидата. Посочват се причините за приемането или отхвърлянето на всеки съществен факт.	☐
ВТОРИ ЕТАП: Анализ на основателния страх и сериозното посегателство		